

ירושלים, טו' בטבת, תשס"א

10 בינואר, 2001

חוזר מס' ח-06 - 2021

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: דירקטוריון של תאגיד בנקאי
(ניהול בנקאי תקין, הוראה מס' 301)

מבוא

- א. לחוק החברות, התשנ"ט – 1999 (להלן: חוק החברות), אשר נכנס לתוקף ביום 1 בפברואר 2000, השלכות רבות על הפעילות ועל דרכי הניהול של התאגידים הבנקאיים בישראל. לאור המאפיינים המייחדים תאגיד בנקאי: תחום עיסוקו הייחודי, עיסוקו בכספים של אחרים, הקשר עם קהל רחב וההשפעות על ציבור רחב במקרה של כשל, האמון הרב שלקוחות רבים נותנים בו, עיסוקו עבור עצמו ועבור אחרים והמידע הרב שבידיו, עלה הצורך בתיקונים בהוראות ניהול בנקאי תקין.
- ב. לאור האמור לעיל, הניסיון שנצבר ולאחר התייעצות בועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, תיקנתי את ההוראה הנ"ל כמפורט להלן:

התיקונים להוראה

2. האמור בסעיף 1 להוראה (מבוא) יסומן "א" ואחריו יבוא:
" (ב) למען הסר ספק, מובהר בזאת כי ככלל, הוראות אלו אינן חוזרות על האמור בחוק החברות, התשנ"ט – 1999, והאמור בהן בא להוסיף על חוק החברות."
3. בסעיף 2 להוראה (תחולה) במקום המילים: "המפורטות לעיל" יבוא: "המפורטות להלן".
4. בסעיף 3 להוראה (הגדרות), תימחק הגדרת "פקודת החברות" ובמקומה יבוא:
" 'חוק החברות' – חוק החברות, התשנ"ט – 1999."
5. סעיף 4 להוראה (תפקידיו של הדירקטוריון), יבוטל.

דברי הסבר:

למניעת כפילות בין האמור בחוק החברות (סעיף 92 לחוק החברות) לבין האמור בהוראות המפקח.

6. סעיף 5 להוראה (פעולותיו של הדירקטוריון), יבוטל.

דברי הסבר:

הסעיף שובץ, תוך ביצוע שינויים מסוימים, במסגרת סעיפים אחרים בהוראה, כמפורט:
סעיף 5(א) – שובץ ברישא של סעיף 6 (נושאים שבהם חייב הדירקטוריון לדון ולהחליט).
סעיף 5(ב)(1) – שובץ במסגרת סעיף 6(טז), תוך שינוי הנוסח בהתאמה לסעיף.
סעיף 5(ב)(2) – שובץ במסגרת סעיף 45א, כמפורט בהמשך חוזר זה.

7. סעיף 6 להוראה (נושאים שבהם חייב הדירקטוריון לדון ולהחליט) יתוקן כלהלן:

א. בתחילת הרישא יבוא:

" הדירקטוריון יקיים מדי פעם דיון בדבר מדיניות התאגיד הבנקאי והקווים העקרוניים לפעולתו. בנוסף..."

ב. בסוף סעיף 6(א) להוראה (נושאים שבהם חייב הדירקטוריון לדון ולהחליט), יבוא:
 " כמפורט בסעיף 9א".

ג. בסעיף קטן (יג), במקום המילים "...לניהול התאגיד הבנקאי..." יבוא: "...לפעילות התאגיד הבנקאי..."

ד. לאחר סעיף קטן (יד) יבוא:

" (טו) דיון במדיניות השיפויים והביטוחים לנושאי המשרה, וכן דיון לפני אישור שיפוי או התחייבות מראש לשיפוי נושא משרה או שינוי בתנאי התחייבות קיימת. לקראת דיון כאמור יובאו לידיעת חברי הדירקטוריון נתונים עדכניים לגבי כלל ההתחייבויות לשיפוי וסכומי הביטוח של נושאי המשרה הקיימים בתאגיד הבנקאי, וכן אומדנים לעלות האלטרנטיבית להתחייבות מראש לשיפוי (כגון עלות פרמיות שדורשות חברות הביטוח בגין פוליסה מקבילה לתנאי השיפוי).

(טז) מינוי ופיטורי המנהל הכללי."

דברי הסבר:

לתוספת לרישא – שיבוץ מחדש של סעיף 5(א) להוראה.

לסעיף קטן (א) – ראה סעיף 8 לחוזר זה.

לסעיף קטן (טו) - לאור חשיבות הנושא, נקבעה חובה לקיים דיון במדיניות השיפוי והביטוח של נושאי המשרה, וכן קיום דיון לפני כל אישור שיפוי או התחייבות מראש לשיפוי נושא משרה או שינוי בתנאי התחייבות קיימת. דיון כאמור, כאשר הנתונים המפורטים בהוראה מונחים בפני הדירקטורים, יאפשר קבלת החלטות באופן שיביא בחשבון גם את שיקולי יציבות התאגיד הבנקאי.

הערה – תיקון זה אינו תוצאה ישירה של חוק החברות.

לסעיף קטן (טז) – שיבוץ מחדש של סעיף 5(ב)1), אשר בא להבהיר כי הדירקטוריון הוא בעל הסמכות למינויו ולפיטוריו של המנהל הכללי.

8. אחרי סעיף 9 יבוא :

" ניהול סיכונים "

- 9א. (א) לפחות אחת לשנה - ידון הדירקטוריון ויאשר מדיניות חשיפה לסיכונים השונים ויקבע את תקרות החשיפה המותרות במגזרי הפעילות השונים. כמו כן עליו לדון ולאשר את ההערכות הארגוניות לניהול ולבקרת החשיפה הכוללת של התאגיד לסיכונים השונים.
- (ב) על הדירקטוריון לקיים את הדיון, לפקח על דירוג הסיכונים ולקבוע מגבלות, לאחר שעמד על איכות הכלים הקיימים בתאגיד הבנקאי לניהול ולבקרת הסיכונים מכל סוג ובכל תחום פעולה.
- (ג) על הדירקטוריון להבטיח כי כל פעילות חדשה של התאגיד הבנקאי (מכשיר פיננסי נגזר חדש השונה משמעותית מהמכשירים הקיימים בתאגיד, יצירת חשיפה מסוג חדש, עשיית שוק וכו') תאושר על ידו לאחר שעמד על איכות הכלים הכרוכים בפעילות החדשה, בחן את המנגנונים בהם ישתמש התאגיד הבנקאי לניהול, למדידה ולבקרת הסיכונים, קבע מגבלות כמותיות כמתחייב מהסיכונים הגלומים בפעילות החדשה ווידא כי בתאגיד הבנקאי קיימים כוח אדם, מקורות מימון ותשתית מיכונית וטכנולוגית שתבטיח קליטה וניהול נאותים של הפעילות והתאמתה לקיים בתאגיד הבנקאי."

דברי הסבר :

סעיף 5 להוראה 339 (ניהול סיכונים), העוסק בתפקידיו של הדירקטוריון בנושא ניהול סיכונים בתאגיד הבנקאי, שובץ במסגרת הוראה 301. לא בוצע שינוי בסעיף, למעט שינוי נוסח ברישא של סעיף קטן (א) ובשורה הראשונה של סעיף קטן (ב).

9. בסעיף 10(א) (נושאים שלגביהם על הדירקטוריון לקבוע הנחיות), פסקה (2) תבוטל.

דברי הסבר :

לאור הקביעה בסעיף 92(א)3) לחוק החברות כי הדירקטוריון יקבע את המבנה הארגוני.

10. סעיף 11 להוראה (קיום ישיבות בתקשורת), יתוקן כלהלן :

א. במקום הרישא, יבוא :

" קיום ישיבות בתקשורת "

הדירקטוריון יקבע נהלים לעניין קיום ישיבות באמצעות שימוש באמצעי תקשורת, אשר יכללו גם את העניינים הבאים :"

ב. הוכנסו מספר שינויי נוסח, כמפורט בהוראה.

דברי הסבר:

- ההתייחסות בהוראה שונתה ל- "קיום ישיבות בתקשורת" במקום: "קבלת החלטות בתקשורת". השינוי תואם את נוסח חוק החברות, ולמותר לציין כי המגבלות החלות על קיום ישיבות באמצעי תקשורת חלות גם על קבלת החלטות באמצעי תקשורת.
- הרישא של סעיף 11 שונתה לאור הקביעה בסעיף 101 לחוק החברות כי הדירקטוריון רשאי לקיים ישיבות באמצעות שימוש בכל אמצעי תקשורת. במקביל בוצעו השינויים המתאימים בנוסח סעיפים קטנים (א)-(ג). יצוין כי על-פי סעיף קטן (א), קיום ההתייעצות בתקשורת עדיין מוגבל למקרים מיוחדים בלבד.
- מודגש בזאת כי על-פי סעיף 101 לחוק החברות תנאי לקיום ישיבות דירקטוריון באמצעות שימוש באמצעי תקשורת הוא שכל הדירקטורים המשתתפים בישיבה יכולים לשמוע זה את זה בו בזמן.

11. לאחר סעיף 11 להוראה (קיום ישיבות בתקשורת), יתווסף סעיף 11א כלהלן:

" קבלת החלטות ללא התכנסות "

11א. דירקטוריון של תאגיד בנקאי, שעל פי תקנונו רשאי הדירקטוריון לקבל החלטות ללא התכנסות בפועל אם כל הדירקטורים הזכאים להשתתף בדיון ולהצביע בעניין שהובא להחלטה הסכימו לכך, לא יהיה רשאי לקבל החלטות כאמור, אלא במקרים מיוחדים, ותוך פירוט הנסיבות המיוחדות בפרוטוקול ההחלטה.

דברי הסבר:

סעיף 103 לחוק החברות מאפשר לדירקטוריון, בתנאים שנקבעו, לקבל החלטות ללא התכנסות. מאחר ואין זה ראוי כי דירקטוריון של תאגיד בנקאי יקבל החלטות ללא התכנסות בפועל (למעט התייעצות בתקשורת במקרים מיוחדים), הוגבלה אפשרות זו בהוראה למקרים מיוחדים בלבד, ולפיכך נדירים, תוך ציון הנסיבות בפרוטוקול ההחלטה.

במקביל, בסעיף 24(ד) (נוהלי עבודה של הוועדות ומניין חוקי שלהן) התווסף אזכורו של סעיף 11א, כנוהל שיחול גם על ועדות הדירקטוריון.

12. בסעיף 12 להוראה (איסור אצילת סמכויות לוועדות הדירקטוריון), מרשימת הסעיפים המפורטים בסעיף יושמטו סעיפים: 5(א) ו- 5(ב) ויתווספו סעיפים: " 6(טז) ו- " 45א".

דברי הסבר:

למניעת כפילות בין האמור בחוק החברות לבין האמור בהוראות המפקח, בוטל אזכורו של סעיף 5(א) (אשר שובץ מחדש ברישא של סעיף 6) במסגרת הנושאים שבהם על מליאת הדירקטוריון לדון ולהחליט שלא באמצעות ועדות הדירקטוריון, וזאת לאור הקביעה בסעיף 112 (א) לחוק החברות.

במקום סעיף 5(ב) להוראה (ששובץ מחדש), נתווספו סעיפים 6(טז) ו-45א.

13. סעיף 15 להוראה (דירקטורים חיצוניים), יתוקן כלהלן:

א. במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) לצורך הוראה זו, "דירקטור חיצוני" – מי שעומד בכל התנאים להלן:

(1) מתקיימות בו דרישות הכשירות המפורטות בסעיף 240 לחוק החברות. לעניין זה, "שליטה"

כהגדרתה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981.

(2) בטל;

(3) בטל;

(4) אינו מחזיק במניות התאגיד הבנקאי, במניות תאגיד בשליטת התאגיד הבנקאי, במניות תאגיד השולט בתאגיד הבנקאי, או במניות תאגיד בשליטת תאגיד השולט בתאגיד הבנקאי;

לעניין סעיף זה, "מחזיק" – במישרין או בעקיפין לרבות באמצעות תאגיד נשלט, או שכן זוגו, הורו או ילדו, מחזיקים במניות התאגיד במישרין או בעקיפין לרבות באמצעות תאגיד נשלט; אולם בתאגיד שמניותיו נסחרות בבורסה, לא יהיה בהחזקת מניות בעצמו או על ידי בן זוגו, הורו או ילדו, בשיעור שאינו עולה על 1% מההון הנפרע של התאגיד, כדי לראות בדירקטור "בעל מניות" לעניין סעיף זה;

(5) אינו מכהן כיו"ר הדירקטוריון של התאגיד הבנקאי."

ב. במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) האמור בסעיפים 245(א) ו-249 לחוק החברות יחול בהתאמה על דירקטור חיצוני."

ג. אחרי סעיף 46 להוראה (אגודות שיתופיות), יבוא:

" פרק י': הוראות מעבר

47. על דירקטור חיצוני שמונה לפי הוראות סעיף 15 להוראה זו טרם תיקונה (10/1/01), יחולו הוראות סעיף 15 להוראה טרם תיקונה, עד לסיום תקופת כהונתו, או כל עוד על משך כהונתו וחידוש כהונתו חלות הוראות פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג – 1983 (בהתאם להוראות המעבר בסעיף 372 לחוק החברות), על-פי המאוחר."

דברי הסבר:

– מבחני הכשירות של "דירקטור חיצוני" בהוראה כוללים בתוכם את מבחני הכשירות של "דירקטור חיצוני" בחוק החברות, וכן את המגבלה הקיימת בהוראה בנוגע להחזקת מניות. מודגש בזאת כי לצורך החלת מבחני הכשירות של "דירקטור חיצוני" בתאגיד בנקאי, "שליטה" תהא כמשמעותה בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981.

- בסעיף קטן (ב), בפסקה (4), במקום "...במניות חברת האם של התאגיד הבנקאי" בא: "...במניות תאגיד השולט בתאגיד הבנקאי, או במניות תאגיד בשליטת תאגיד השולט בתאגיד הבנקאי".
- סעיף קטן (ג) (לפני תיקונו) ופסקאות (2) ו- (3) לסעיף קטן (ב) בוטלו, מאחר והאמור בהם מקביל לאמור בסעיף 240 לחוק החברות, אשר חל על דירקטור חיצוני.
- נקבע כי הוראות חוק החברות בנושא משך הכהונה (סעיף 245(א) לחוק החברות) ובנושא "תקופת הצינון" הנדרשת מאדם שכהן כדירקטור חיצוני (סעיף 249 לחוק החברות) יחולו על דירקטור חיצוני בתאגיד בנקאי.
- נקבעה הוראת מעבר לפיה על דירקטור חיצוני שמונה לפי סעיף 15 להוראה טרם תיקונה בחוזר זה, יחולו הוראות סעיף 15 להוראה טרם תיקונה, במשך התקופה שנקבעה בסעיף.

14. סעיף 17 (יושב ראש הדירקטוריון), יתוקן כלהלן:

א. במקום סעיף קטן (א) יבוא:

" (א) בראש דירקטוריון תאגיד בנקאי יכהן יושב ראש, והוא יהיה אחראי לתפקודו התקין והיעיל של הדירקטוריון ולקיום החובות המוטלות על הדירקטוריון."

דברי הסבר:

סעיף 94(ב) לחוק החברות מאפשר לחברה פרטית שלא למנות יושב ראש דירקטוריון. מאחר ואין זה תקין כי תאגיד בנקאי לא ימנה יושב-ראש דירקטוריון, נקבעה חובה למינוי כאמור.

ב. במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) בהעדרו של יו"ר הדירקטוריון, ימלא את מקומו אחד מחברי הדירקטוריון אשר אינו המנהל הכללי של התאגיד הבנקאי."

דברי הסבר:

- המילים "יבחר הדירקטוריון" נמחקו, מאחר וסעיף 96(ב) לחוק החברות אינו מחייב את בחירת ממלא המקום דווקא על-ידי הדירקטוריון ואין אנו רוצים לחייב זאת; החובה היא לגבי עצם בחירת ממלא מקום והיותו מקרב חברי הדירקטוריון.
- המילים "...ואינו פעיל בניהול השוטף שלו" נמחקו על-מנת למנוע חזרה על האמור בסעיף 14 להוראה, אשר אוסר על עובדי התאגיד הבנקאי, למעט המנכ"ל, לכהן כדירקטורים, וכן לאור סעיף 17(ג) להוראה, אשר אוסר על המנהל הכללי או בעל תפקיד אחר בתאגיד הבנקאי לכהן כיושב-ראש דירקטוריון. בהקשר זה יצוין כי סעיף 17(ג) להוראה, אשר קובע במפורש כי יושב ראש דירקטוריון תאגיד בנקאי לא יהיה מנהל כללי, מחזק לגבי תאגיד בנקאי את האמור בסעיף 95 לחוק החברות, ואוסר את החריג שנקבע בסעיף 121(ג) לחוק.

– מובהר בזאת כי האיסור על השתתפותו של יו"ר הדירקטוריון בישיבות ההנהלה, על-פי סעיף 17(ג), כולל גם איסור על עצם נוכחותו באותן ישיבות.

15. האמור בסעיף 19 (כשירות דירקטור) יסומן "(ב)", ולפניו יבוא:
" (א) דירקטור בתאגיד בנקאי יהיה יחיד. "

דברי הסבר:

לאור המטלות הרבות המוטלות על דירקטור של תאגיד בנקאי, הידע והמומחיות הנדרשים ממנו, ולאור החשיבות של כהונה רצופה של אותו אדם מומחה, הודגש בהוראה כי דירקטור בתאגיד בנקאי יהיה יחיד, להבדיל מתאגיד. במקביל שונה האמור בסעיף קטן (ב) ללשון יחיד.

16. סעיף 20(א) להוראה (ניגוד עניינים) יתוקן כלהלן:

- א. במקום המילים: "שסביר להניח כי...", יבוא: "שקיים חשש כי...".
ב. בסיפא, לאחר המילים "...ליצור ניגוד עניינים...", יתווסף: "...בדרך של קבע...".

דברי הסבר:

לסעיף א- מאחר ונושא ניגוד העניינים הוא עניין רגיש, נוסח הסעיף הוחמר, במטרה להביא להקטנת רמת הוודאות הנדרשת לעניין ניגוד העניינים.
לסעיף ב- להבהרה.

17. סעיף 23 להוראה (אצילת תפקידי הדירקטוריון) יתוקן כלהלן:

- א. סעיף קטן (א) יבוטל.
ב. במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
" הקים הדירקטוריון ועדה, יקבע את סמכויותיה ותפקידיה ויאשר את נהליה. "

דברי הסבר:

למניעת כפילות בין האמור בחוק החברות לבין האמור בהוראות המפקח, בוטל סעיף 23(א) להוראה, אשר מקביל בתוכנו לאמור בסעיף 110 לחוק החברות. בסעיף קטן (ב) בוצעו השינויים הטכניים המתחייבים לאור סעיף 110 לחוק החברות.

18. סעיף 24 (ועדות דירקטוריון) יתוקן כלהלן :

א. סעיף קטן (ג) יבוטל.

דברי הסבר :

סעיף 111(ב) לחוק החברות מחייב דיווח לדירקטוריון על החלטות הועדות באופן שוטף. למניעת כפילות, בוטל סעיף קטן (ג) להוראה, שחייב דיווח כאמור.

ב. בסעיף קטן (ד) יתווסף אזכור של סעיף 11א. להוראה, כסעיף אשר יחול על נוהלי העבודה של ועדות הדירקטוריון.

דברי הסבר :

ראה לעיל דברי הסבר (סעיף 11 לחוזר זה - קבלת החלטות ללא התכנסות).

19. סעיף 25 (ועדת הביקורת) יתוקן כלהלן :

א. במקום סעיף קטן (א) יבוא :

" (א) דירקטוריון תאגיד בנקאי ימנה "ועדת ביקורת", כמשמעותה בסעיף 115 לחוק החברות, והוראות סימן ח' לפרק השלישי בחלק השלישי של חוק החברות יחולו עליה בשינויים המחויבים, אלא אם נקבע אחרת בהוראה זו."

דברי הסבר :

ההפניה לפקודת החברות שונתה להפניה לסעיף הרלוונטי בחוק החברות.

ב. במקום סעיף קטן (ד) יבוא :

" (ד) יושב ראש ועדת ביקורת אשר לא כינס את הועדה, לבקשת המבקר הפנימי, לדיון בנושא שפירט בדרישתו, תוך זמן סביר ממועד הבקשה, כאמור בסעיף 116(ב) לחוק החברות, ישמור תיעוד מפורט בנוגע לנימוקים לאי-כינוס ישיבה כאמור."

דברי הסבר :

– למניעת כפילות בין האמור בחוק החברות לבין האמור בהוראות המפקח, בוטל סעיף 25(ד) להוראה בנוסחו לפני התיקון, אשר מקביל בתוכנו לסעיף 116(א) לחוק החברות.

– מאחר וסירוב לבקשת המבקר הפנימי לכינוס ועדת הביקורת נראה, לכאורה, כמקרה חריג, הוטלה על יושב ראש ועדת הביקורת חובה לשמור תיעוד מפורט בכל מקרה בו לא נענה לבקשת המבקר הפנימי לכנס את ועדת הביקורת על-פי סעיף 116(ב) לחוק החברות.

ג. לעניין סעיף 25(ה) - לאור שאלות שנשאלנו על-ידי תאגידים בנקאיים, מובהר בזאת כי בישיבה כאמור בסעיף 25(ה), לא יהא נוכח כל אדם אחר (גם לא מזכיר), מלבד חברי ועדת הביקורת

והמבקר הפנימי.

ד. לאחר סעיף קטן (ו) יבוא :

" (ז) ככלל, ועדת הביקורת תקיים לפחות שש ישיבות בשנה."

דברי הסבר :

בהתחשב במטלות הרבות של ועדת הביקורת (דיון בתוכנית העבודה של המבקר הפנימי והמלצה לגביה בפני יו"ר הדירקטוריון, בדיקת ביצוע התוכנית לעומת התכנון, דיון בממצאי דוחות ביקורת פנימיים, בדוחות המפקח על הבנקים ובדוחות רואה החשבון המבקר), נקבעה חובה לכנסה לפחות 6 פעמים בשנה.

הערה – תיקון זה אינו תוצאה ישירה של חוק החברות.

20. סעיף 26 (תפקידי ועדת הביקורת) יתוקן כלהלן :

א. לאחר סעיף קטן (ו) יבוא :

" (ז) אחת לשלוש שנים לפחות, או בעת סיום תקופת מינויו של רואה החשבון המבקר, על-פי המאוחר שבהם, תקיים ועדת הביקורת דיון על אפשרות החלפת רואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי.

(ח) ועדת הביקורת תביא את עמדתה בפני האסיפה הכללית שעל סדר יומה סיום כהונתו של רואה חשבון מבקר או אי-חידוש הכהונה.

(ט) עסקה, לרבות הפרשה או מחיקת חוב, של התאגיד הבנקאי עם אחר שלנושא משרה בבנק יש בה עניין אישי (כהגדרתו בחוק החברות), בסכום העולה על הסכומים המצוינים בסעיף 7(א)(1)-(3) להוראה מס' 312, טעונה אישור של ועדת ביקורת או הועדה לעסקאות עם אנשים קשורים, טרם ביצוע העסקה.

לעניין סעיף זה, למרות האמור בסעיף 7(א)(1) להוראה מס' 312, הסכום המזערי לגבי עסקה כאמור בסעיף זה עם יחיד, לא יעלה על מליון ש"ח."

דברי הסבר :

לסעיף קטן (ז) - סעיף 4 להוראה 302 שובץ מחדש במסגרת סעיף 26 להוראה 301, העוסק בתפקידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון, על-מנת להבהיר כי ועדה זו היא המסגרת לביצוע הדיון על אפשרות החלפת רואה החשבון המבקר (וזאת בנוסף לדיון הנדרש במסגרת האסיפה השנתית של בעלי המניות).

סעיף 154(ב) לחוק החברות קובע חובת מינוי רואה חשבון מבקר בכל אסיפה שנתית, אך מאפשר בתנאים מסוימים למנותו לתקופה מקסימלית שלא תאריך מעבר לתום האסיפה השנתית השלישית שלאחר זו שבה מונה. עמדתנו היא כי במקביל יש לערוך דיון מקצועי בוועדת הביקורת. לפיכך שונתה המגבלה הקיימת לקיום דיון כאמור במקום אחת לשש שנים, לאחת לשלוש שנים (לפחות), או בעת סיום תקופת מינויו של רואה החשבון המבקר, על-פי המאוחר.

לסעיף קטן (ח) - הסעיף הוסף במטרה לאפשר לוועדת הביקורת להביא את עמדתה בפני

אסיפה כללית שעל סדר יומה סיום כהונתו של רואה חשבון מבקר או אי-חידושה, כמצוין בסעיף 162(ב) לחוק החברות, גם בתאגיד בנקאי שאינו חברה ציבורית.

לסעיף קטן (ט) – חוק החברות הגדיר "עסקה חריגה", בין היתר, כ- "...עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה". לאור אופי פעילותו של תאגיד בנקאי, אשר בו המנוף הפיננסי הוא גבוה ביותר, ולאור היקף נכסיו והתחייבויותיו, משמעות יישום הגדרה זו בתאגיד בנקאי בכל הנוגע לפרוצדורות הנדרשות לצורך אישור עסקה בה יש לנושא משרה בתאגיד הבנקאי עניין אישי, הינה קביעת סף בסכום גבוה מאוד, שרק עסקאות בסכומים הגבוהים מסכום זה תחויבנה לקבל את אישורם של האורגנים השונים (ועדת הביקורת ו/או האסיפה הכללית, לפי העניין). מאחר והוראה 312 אינה עוסקת בעסקאות שבין הבנק לבין צד ג' שאינו איש קשור, עלול להיווצר מצב שבו, בשל הסף הגבוה, עסקאות בסכומים גדולים שהבנק עושה עם צד ג', אשר בהן יש לנושא משרה בבנק עניין אישי, לא תובאנה לאישור ועדת הביקורת או הועדה לעסקאות עם אנשים קשורים. לפיכך נקבעה חובה לאשר כל עסקה מעל סכום מסוים בועדת הביקורת או בועדה לעסקאות עם אנשים קשורים (גם אם היא אינה בגדר עסקה חריגה על-פי חוק החברות), כאשר לנושא המשרה יש עניין אישי בה. קביעה זו מורידה את הסף שקבע החוק (אשר כאמור הינו בסכום גבוה מידי בתאגיד בנקאי), בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה 312 (עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים).

הערה – תיקון זה אינו תוצאה ישירה של חוק החברות.

21. האמור בסעיף 28 (תכיפות ישיבות) יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

" (ב) תאגיד בנקאי יכנס ישיבת דירקטוריון במקרים המפורטים בסעיף 98(ב)-(ד) לחוק החברות תוך 14 יום מהמועד הרלוונטי, לפי העניין."

דברי הסבר:

נקבעה תקרה סבירה למסגרת הזמן שבו יש לכנס ישיבת דירקטוריון במקרים מיוחדים, המפורטים בסעיף 98 לחוק החברות.

22. האמור בסעיף 29 (נוכחות בישיבות הדירקטוריון) יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

" (ב) דירקטור שיש לו, במישרין או בעקיפין, עניין אישי בעסקה קיימת או מוצעת של התאגיד הבנקאי המובאת לדיון בדירקטוריון, או בהחלטה העומדת להתקבל בדירקטוריון, יצהיר על עניינו האישי כאמור בלא דיחוי, ולא יאוחר מישיבת הדירקטוריון שבה נדונה העסקה לראשונה.

(ג) דירקטור בעל עניין אישי כאמור בסעיף קטן (ב) לא יהיה נוכח בדיון הנוגע לעניינו, לא יימנה לצורך קביעת מניין חוקי הנדרש לאותו דיון וכן לא יצביע בהחלטה בעניין זה."

דברי הסבר:

נקבעה חובה לגילוי עניין אישי של דירקטור בעסקה, גם אם היא אינה עסקה חריגה (כמשמעותה בחוק החברות, ראה לעיל דברי הסבר לתיקון סעיף 26(ט) להוראה), ונאסר על דירקטור שהוא בעל עניין אישי בעסקה קיימת או מוצעת של התאגיד הבנקאי להשתתף בדיונים ובהחלטות הקשורים לאותה עסקה. האיסור בא בנוסף לאמור בסעיפים 269 ו-278 לחוק החברות.

23. במקום סעיף 30 (סדר היום לישיבות), יבוא:

" הודעות וחומר רקע לישיבות "

(א) הודעה על ישיבת דירקטוריון תימסר לכל חבריו זמן סביר לפני מועד הישיבה. בהודעה יצוין מועד הישיבה והמקום שבו תתכנס, וכן פירוט סביר של כל הנושאים שעל סדר היום.

(ב) להודעה כאמור בסעיף קטן (א) יצורף חומר רקע בכתב הכולל גם משמעויות והשלכות, לרבות השלכה כספית, והמאפשר התייחסות משמעותית לעניינים הנדונים במסגרת הישיבה. חומר רקע זה יישמר במשרדי התאגיד הבנקאי ביחד עם פרוטוקול הישיבה בה נדונו העניינים אליהם מתייחס חומר הרקע.

(ג) במקרים חריגים בלבד יהיה רשאי הדירקטוריון, בהסכמת כל הדירקטורים, להתכנס לישיבה ללא הודעה לעיל, ובלבד שבפרוטוקול הישיבה יפורטו הנסיבות שבעטיין ראו מקרה זה כחריג.

דברי הסבר:

- בהתאם לסעיף 100 לחוק החברות נקבע כי יש לשלוח את ההודעה על ישיבת הדירקטוריון זמן סביר לפני מועד הישיבה, ולפרט בה את העניינים שנקבעו בהוראה, בלי אפשרות להתניה.
- הוסף סעיף קטן (ג) אשר מגביל את האפשרות שנקבעה בסעיף 102 לחוק החברות לכינוס ישיבת דירקטוריון ללא הודעה, למקרים חריגים בלבד.

24. האמור בסעיף 32 (מניין חוקי והצבעה) יסומן: "(א)", ואחריו יבוא:

" (ב) בהצבעה בדירקטוריון יהיה לכל דירקטור קול אחד בלבד. אין באמור בסעיף קטן זה למנוע מתן קול נוסף ליושב ראש הדירקטוריון כאשר הקולות שקולים, כאמור בסעיף 107 לחוק החברות."

דברי הסבר:

נקבע כי בהצבעה בדירקטוריון של תאגיד בנקאי יהיה לכל דירקטור קול אחד, בדומה לקביעה בסעיף 105 לחוק החברות, בלי אפשרות להתניה.

25. לאחר סעיף 32 (מניין חוקי והצבעה) יבוא :

” סדר היום

32א. סדר היום של ישיבות הדירקטוריון יכלול, בין היתר, כל נושא שדירקטור או שהמנהל הכללי ביקש מיושב ראש הדירקטוריון, זמן סביר בטרם כינוס ישיבת הדירקטוריון, לכלול בסדר היום.”

דברי הסבר :

האחריות המוטלת על כל אחד מהדירקטורים מחייבת לתת להם גם אפשרות להשפיע על קביעת הנושאים שיידונו בדירקטוריון, ולכן נקבעה הוראה בהתאם לסעיף 99(3) לחוק החברות, בלי אפשרות להתניה.

26. סעיף 33 (פרוטוקול), יתוקן כלהלן :

א. בסעיף קטן (א), לאחר המילים ”...נוסחן של ההחלטות שנתקבלו בישיבה” יתווסף :
”...וכן את שלב כניסתו ויציאתו של כל משתתף במהלך הישיבה.”

דברי הסבר :

בפרוטוקול יש לתעד, בין היתר, את הנוכחים בפועל בדיונים ובתהליכי קבלת ההחלטות בשלבים השונים של הישיבה. כמו כן, השינוי נועד לצורך מעקב אחר מילוי הוראות שונות כגון: קיום מניין חוקי בפתיחת הישיבה ובעת קבלת החלטות, אי-נוכחות דירקטור בדיון בנושא שלגביו הוא שרוי במצב של ניגוד עניינים, וכדומה.

ב. בסעיף קטן (ב), לאחר המילים ”לא יאוחר מיישיבתו הבאה או מ- 30 יום...” יבוא :
”...מתאריך הישיבה אליה מתייחס הפרוטוקול...”

דברי הסבר :

השינוי נועד להבהיר כי מניין 30 הימים נספר מתאריך הישיבה אליה מתייחס הפרוטוקול.

27. בסעיף 34 (קביעת נוהלי עבודה נוספים), יימחקו המילים :
” חומר הרקע יימסר בדרך כלל זמן מספיק לפני הישיבה.”

דברי הסבר :

המשפט הושמט על-מנת למנוע כפילות בנוגע למועד מסירת החומר, אשר נקבע בסעיף 30 להוראה (סעיף 100א) לחוק החברות).

28. במקום סעיף 35 (זכות דירקטור לקבל מידע), יבוא :

” דירקטור המבקש להשתמש בזכותו לקבלת מידע על פי סעיף 265 לחוק החברות, יפנה בכתב בבקשה למידע אשר תובא לדיון בדירקטוריון.”

דברי הסבר :

- בהתאם לסעיף 265 לחוק החברות מוקנית הזכות לקבלת מידע לכל דירקטור, ועל-כן שונתה ההוראה בהתאם.
- על-פי סעיף 265(ב) לחוק החברות, חברה רשאית למנוע מדירקטור לבדוק מסמך או נכס של החברה, אם סבר הדירקטוריון שהדירקטור פועל בחוסר תום לב או שבדיקה כאמור עלולה לפגוע בטובת החברה. על-מנת לאפשר לדירקטוריון של תאגיד בנקאי לדון בבקשה למידע טרם אישורה, נקבעה בסעיף 35 הפרוצדורה המתאימה לכך.

29. במקום סעיף 36 (סיוע מקצועי לדירקטור), יבוא :

" דירקטור המבקש להשתמש בזכותו להעסיק יועצים לשם קבלת ייעוץ מקצועי על-פי סעיף 266 לחוק החברות, יפנה תחילה לדירקטוריון בבקשה מנומקת לאישור כיסוי ההוצאות. לא אישר הדירקטוריון את בקשתו, יעביר את הפניה למפקח 21 יום לפחות לפני שיפנה לבית המשפט בבקשה לאישור העסקת המומחה."

דברי הסבר :

בהתאם לסעיף 266 לחוק החברות מוקנית הזכות לקבלת ייעוץ מקצועי לכל דירקטור, ועל-כן שונתה ההוראה בהתאם, לרבות שינוי ההפניה לחוק החברות.

30. סעיף 37 (מסירת הודעות לרשות ניירות ערך) יבוטל :

דברי הסבר :

לסעיף קטן (א) -הסעיף כולל נושאים מקבילים לאמור בסעיפים 257 ו- 98(ד) לחוק החברות.

לסעיף קטן (ב) - הסעיף שובץ בסעיף 42(י) להוראה, במסגרת רשימת הדיווחים המיידים שיש למסור למפקח על הבנקים (ראה בהמשך חוזר זה), תוך ביצוע שינוי נוסח.

לסעיף קטן (ג) - בחוק החברות אין דרישה מקבילה למתן הודעה לרשות ניירות ערך, כפי שהייתה קיימת בסעיף 96(ב)ד לפקודת החברות. כל עוד לא נקבעה חובה כאמור, אין צורך בסעיף קטן (ג) המחייב תקופת המתנה של 7 ימים לפחות מיום מסירת ההודעה למפקח על הבנקים ועד למסירת ההודעה לרשות ניירות ערך.

31. סעיף 38 (זכות חתימה) יתוקן כלהלן :

א. בסעיף קטן (א), במקום המילים "דירקטור שאינו נושא משרה אחרת בתאגיד בנקאי...", יבוא :

" דירקטור בתאגיד בנקאי שאינו המנהל הכללי של אותו תאגיד..."

ב. במקום סעיף קטן (ב), יבוא :

” (ב) היה ומליאת הדירקטוריון של תאגיד בנקאי סבורה כי לעניין מסוים, יש מקום להעניק זכות חתימה לדירקטור אחר שאינו המנהל הכללי של אותו תאגיד, יוסמך אותו דירקטור במיוחד לעניין זה ; במקרה זה יהיה נושא משרה בכירה בתאגיד הבנקאי בעל זכות חתימה שניה”.

דברי הסבר :

- נוסח סעיפים קטנים (א) ו-(ב) שונה לאור העובדה שסעיף 14 להוראה אינו מאפשר לעובדי התאגיד הבנקאי לכהן כדירקטורים, למעט המנהל הכללי. בנוסף, בוצעו מספר תיקוני נוסח בסעיף קטן (ב).
- מובהר בזאת כי אין אנו רואים בחתימה של דירקטור, בתוקף תפקידו, על התכתבויות שבין הבנק לבין רשויות ממלכתיות כהפעלת זכות החתימה.

הערה – תיקון זה אינו תוצאה ישירה של חוק החברות.

32. בסעיף 41 (דיווח שנתי), לאחר סעיף קטן (ד) יבוא :
 ”(ה) פרטים נוספים, כפי שיקבע המפקח מעת לעת.”

33. סעיף 42 (דיווח מיידי) יתוקן כלהלן :

I. במקום הרישא יבוא :

” הדיווח יימסר בקרות אחד או יותר מהמקרים הבאים, ויכלול את הפרטים הרלוונטיים כמפורט להלן :...”

II. במקום סעיף קטן (ז) יבוא :

” (ז) דיווח על אישור פעולה לפי סעיף 255 לחוק החברות ;
 (ח) דיווח על אישור עסקה של תאגיד בנקאי שמתקיים בה האמור בסעיף 270(1) לחוק החברות והיא עסקה חריגה, כאמור בסעיף 272 לחוק החברות.
 (ט) דיווח על עסקה לפי סעיפים 274 - 275 לחוק החברות ;
 (י) זימון של ישיבת דירקטוריון על-פי דרישת דירקטור, כאמור בסעיף 257 לחוק החברות.”

דברי הסבר :

לסעיפים קטנים (ז),(ח),(ט) – הדיווח הנדרש לפי הסעיפים הרלוונטיים בחוק החברות מחליף את הדיווח הנדרש לפי סעיף 96מז לפקודת החברות. בנוסף, נדרש דיווח מיידי גם בגין אישור עסקאות מסוימות בין התאגיד הבנקאי לבעל-השליטה (סעיף 270(4) לחוק החברות), כאמור בסעיף 275 לחוק החברות, וכן דיווח על אישור הצעה פרטית מהותית (סעיף 270(5) לחוק החברות), כאמור בסעיף 274 לחוק החברות.

לסעיף קטן (י) – הסעיף בנוסחו החדש מחליף את סעיף 37(ב) להוראה בנוסחה טרם תיקונה.

34. בסעיף 43 (א) (דיווח על אירוע חריג), לאחר פסקה (5) יבוא :

" (6) הפעלת סמכות מסמכויות הדירקטוריון על-ידי האסיפה הכללית לפי סעיף 52(א) לחוק החברות.

(7) הפעלת סמכויות המנהל הכללי על-ידי הדירקטוריון לפי סעיף 52(ב) לחוק החברות.

(8) ביטול החלטה של ועדת ביקורת ו/או הועדה לעסקאות עם אנשים קשורים על-ידי הדירקטוריון,

לפי

סעיף 113 לחוק החברות."

דברי הסבר :

לפסקאות (6), (7) - סעיף 52 לחוק החברות מתיר, במקרים מסוימים, לאסיפה הכללית להפעיל סמכות של הדירקטוריון, ולדירקטוריון להפעיל סמכות המנכ"ל. מאחר ומדובר במקרים בהם נבצר מאורגנים מרכזיים להפעיל את סמכויותיהם, נכללו המקרים המפורטים בסעיף במסגרת האירועים החריגים שיש לדווח עליהם.

לפסקה (8) - נדרש דיווח על אירוע חריג במקרה של ביטול החלטה של ועדת ביקורת או הועדה לעסקאות עם אנשים קשורים על-ידי הדירקטוריון, על-פי סעיף 113 לחוק החברות.

35. האמור בסעיף 45 (מסמכי ההתאגדות) יסומן "א)", ואחריו יבוא :

" (ב) על אף האמור בסעיפים 50(א) ו-58(ב) לחוק החברות, בתאגיד בנקאי :

(1) לא תינטלנה סמכויות הנתונות לאורגן אחר, על-ידי האסיפה הכללית.

(2) לא תועברנה סמכויות מהמנהל הכללי לדירקטוריון, למעט האמור בסעיפים 6(ד), (ו) ו-

9(ב) להוראה זו."

דברי הסבר :

מפאת אופי הפעילות של תאגיד בנקאי (ראה סעיף 1.א. לחוזר זה) :

(1) נאסרה העברת סמכויות מאורגן כלשהו בחברה לאסיפה הכללית. הפרדת הסמכויות בתאגיד בנקאי הינה מרכיב חשוב ועיקרי בניהולו התקין, ונטילת סמכויות אורגנים שונים (דירקטוריון, הנהלה וכו') על-ידי האסיפה הכללית תמנע הפרדה בין פונקציות הבעלות והניהול.

בדירקטוריון אמורים לכהן דירקטורים בעלי כישורים מקצועיים וניהוליים, בעוד שבאסיפה הכללית בעלי ההון אינם בהכרח בעלי כישורים כנ"ל. בנוסף, בדירקטוריון מכהנים דירקטורים חיצוניים ופועלת ועדת ביקורת. גורמי פיקוח כנ"ל אינם מצויים באסיפה הכללית.

(2) נאסרה העברת סמכויות מהמנכ"ל לדירקטוריון. אין זה ראוי שסמכויות המנכ"ל יוקנו לדירקטוריון מאחר וזו פגיעה בבסיס הפרדת התפקידים בין הדירקטוריון שתפקידו הוא בעיקר קביעת המדיניות והפיקוח, לבין ההנהלה אשר מופקדת על הביצוע. העברת הסמכויות מהמנכ"ל לדירקטוריון תתאפשר רק במקרים בהם נקבע במפורש בהוראה 301 כי הדירקטוריון יבצע מספר תפקידי ביצוע (סעיפים 6(ד), (ו)6), 9(ב)).

36. אחרי סעיף 45 יבוא :

"הנהלה

45א. (א) בתאגיד בנקאי יכהן מנהל כללי אחד בלבד.

(ב) מינוי עובדים להנהלת התאגיד הבנקאי ייעשה על-ידי המנהל הכללי, בכפוף לאישור הדירקטוריון. "

דברי הסבר :

לסעיף קטן (א) - נוספה קביעה לפיה ימונה רק מנהל כללי אחד, וזאת על-מנת למנוע אי-בהירות לגבי האחריות הכוללת בניהול השוטף של התאגיד הבנקאי. השינוי בוצע לאור סעיף 119 לחוק החברות, המאפשר למנות יותר ממנהל כללי אחד.

לסעיף קטן (ב) - שיבוץ מחדש של סעיף 5(ב)2 להוראה לפני תיקונה, כאשר לפני המילים: "בכפוף לאישור הדירקטוריון" הוספו המילים: "ייעשה על-ידי המנהל הכללי" על-מנת להבהיר כי המנהל הכללי, האחראי על הניהול השוטף, הוא בעל הסמכות למינוי עובדי ההנהלה, כפי שצוין בדברי ההסבר בסעיף 7 לחוזר ח-1928-06 מיום 21 ביוני 1998.

תחילה

37. תחילת התיקונים להוראות לפי חוזר זה היא מיידית.

עדכון הקובץ

38. מצ"ב דפי עדכון לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון :

להכניס עמוד
301-1-20 [9] (1/01)

להוציא עמוד
301-1-18 [8] (6/98)

בכבוד רב,

יצחק טל

המפקח על הבנקים